

Jsou nadějí této země. Někteří ještě chodí do školy, jiní ji nedávno dokončili, a všichni už dokázali něco, co většina lidí nezvládne za celý život. Brzy mohou být velmi bohatí, možná změni životy ostatním, ale především mohou Česko posunout o kus dál. Jsou mezi nimi byznysmeni, politici, občanští aktivisté, vědci i sportovci. Pro všechny byl poslední rok vněchem zlomový, dokázali přeskočit své vrstevníky a vystoupili z davu.

Vyкроčit z řady se určitě nebojí jedna z největších nadějí české vědy, devatenáctiletá čerstvá maturantka Karina Zadorozhny (Movsesjan). Fascinuje ji prodlužování lidského života. Už téměř tři roky tráví většinu času v laboratoři biologického ústavu Masarykovy univerzity v Brně, kde se snaží přijít na to, jak se buňky vypořádávají s poškozením DNA.

Soustředí se hlavně na bílkoviny, například na protein s označením RAD21. Karina mimo jiné zjistila, že může dojít k jeho poškození u nádorových buněk. Ty pak nejsou chráněny při běžném dělení a dochází k dalším mutacím. Dosavadní léčba, která byla účinná v případě jejich původní podoby, už na tyto buňky nemusí zabrat.

Za své vědecké objevy získala Karina několik cen: stala se hlavní vítězkou loňského ročníku soutěže o nejlepšího mladého evropského vědce a ocenění posbírala také ve třech kategoriích prestižní mezinárodní soutěže Intel ISEF, na jejíž vyhlášení si loni zajela do Los Angeles. Letos dokonce poprvé publikovala v zřejmě nejslavnějším vědeckém magazínu na světě Nature.

Karina Zadorozhny (19) biochemická, mikrobioložka

Kvůli práci v „labině“, jak své laboratoři přezdívá, se musela přestěhovat z Karlových Varů do Brna a zařídít si na svém domovském gymnáziu individuální studijní plán. Pokud byste ale čekali nesmělou, zasněnou vědkyni

s Malým chemikem v podpaží, budete zklamáni. Karina je až nakažlivě usměvavá a hýří zájmem o vše kolem sebe. Nejen o biochemii. Právě teď ji můžete potkat v ulicích Prahy. „Užívám si tu prázdniny,“ říká s úsměvem. Její „prázdniny“ spočívají ve stáži pro českou pobočku UNICEF. V srpnu pak ještě možná zkusí stáž v jedné z pražských bank. Ano, ač to zní překvapivě, Karinu zajímá i svět financí. „Ideálně bych chtěla propojit vědu a finance. Financování výzkumu je podle mě stejně důležité jako výzkum samotný“ vysvětluje Karina, která se narodila v Kyrgyzstánu a část její rodiny pochází z Arménie. Nevylučuje ani studium univerzity v zahraničí. „Prodloužení délky zdravého lidského života bychom mohli dosáhnout několika různými cestami. Když bych si už teď vybrala jednu z nich, částečně si uzavřu ty další. Chtěla bych ale mít i možnost podporovat pokrok ve všech,“ popisuje své rozhodování Karina. Jestli bude sama zkoumat možnosti prodlužování našich životů, nebo výzkum pomáhat financovat, brzy uvidíme.

Petr Štěpánek (18) student střední školy, podnikatel, robotik

Podobně jako Karina se chystá dobýt zahraničí i osmnáctiletý Petr Štěpánek, student třetího ročníku Smíchovské střední průmyslové školy. I on má už za sebou pozoruhodnou cestu: Když nastoupil na střední školu, sdělil svému učiteli, že nechce čekat až do třetího ročníku, kdy musejí studenti vypracovat celoroční práci, ale chce se do tvorby projektů zapojit dříve. Došlo k dohodě a Petr začal vytvářet robotickou ruku kopírující pohyb té skutečné. Robotickou ruku dokončil během prvého; ve skutečnosti na ní pracoval už od osmé třídy. Vzhledem k vytíženosti školní 3D tiskárny se pak rozhodl využít své vlastní 3D tiskárny, na níž si potřebné komponenty pro svůj projekt vytiskl. Vlastní 3D tiskárnu sestrojil o prázdninách mezi osmou a devátou třídou.

„Pokaždé miluji ten pocit, když něco, co zatím pořádně nechápu, pochopím. Po tom, co jsem takhle prokopnul tuto bariéru, se mi už zdál 3D tisk jednoduchý, což také ve své podstatě je. Dále to pak už bylo o tom všechno zdokonalit, to považuji za pravé umění. Využil jsem hlavně svých předešlých zkušeností a minulý rok jsem sestrojil zatím nejlepší tiskárnu, která tiskne věci až ve velikosti 450 x 450 x 450 milimetrů,“ popisuje Petr. V poslední době už spolupracuje s nemocnicí v Motole a Univerzitou Karlovou v oblasti rozvoje různých náhrad v lidském organismu. Ale to zdaleka není vše.

„Momentálně se nacházím v Číně, kde s kolegou Lukášem Joukalem sháníme dodavatele a výrobce dílů na nový elektrický longboard, který plánujeme přinést v blízké době na trh do Evropy a USA,“ hlásí se Petr z letní cesty. Longboard se dá jednoduše popsat jako delší, rychlejší a zábavnější skateboard. Ve vlastní firmě Boardmobile Electric Longboards, která vyvíjí tato malá vozítka, se stará o techniku a design. „Většinu dílů budeme vyrábět prozatím v Číně. Poté budeme longboardy skládat v naší výrobní hale v Česku, kde také budeme vyrábět baterie a odtud je rozesílat do celého světa,“ plánuje Petr. Prodeje očekává ve stovkách kusů. Jde vlastně už o druhou vylepšenou verzi Petrova longboardu. První model si už můžete koupit v Alze a Amazonu. Karina a Petr nejsou jediní výjimeční mladí lidé v Česku. Vybrali jsme pro vás celkem dvacet jmen, která nečekají na to, až jim někdo dá příležitost. Svou šanci si dokážou najít sami.

Jakub Čech (18) novinář, aktivní občan

Je nejmladším občanským aktivistou v Česku. Aktivně se angažuje zejména v získávání informací od úřadů a politiků ve svém domovském Prostějově, a to už více než tři roky. V létě 2015 požádal prostějovský magistrát o právní analýzu advokáta Tomáše Kotryse a důvodovou zprávu k usnesení rady města. Magistrát mu neodpověděl, protože prý jako nezletilý nemá na tyto informace právo, a místo toho napsal Jakubovým rodičům, aby s žádostí podepsali souhlas. Jakubem požadované údaje vydal magistrát až po nařízení Krajského úřadu v Olomouci. Za sérii článků pro Hanácký večerník získal ocenění za regionální žurnalistiku.

Jiří Diblík (20) vývojář mobilních aplikací, programátor robotů

Byl druhým Čechem, který se nechal kvůli podnikání zplnoletit, a využil tak možností nového občanského zákoníku.

Hned v roce 2014 si v 16 letech opatřil živnostenský list a pokračoval v tvorbě mobilních aplikací. Online projektům se věnuje už od svých 12 let. Letos založil vlastní digitální agenturu Dibel, která se právě v těchto dnech připravuje na rebranding, stane se z ní Qusion. Část zakázek sbírá ve Švýcarsku a ve Velké Británii. Aktuálně tým nejvíce zaměstnává vývoj nové aplikace Fuzee, která může ulehčit pražské dopravě. Bude kombinovat informace o sdílených kolech a MHD, do budoucna zahrne celou městskou dopravu včetně taxíků, sdílených koloběžek či skateboardů.

Kromě aplikací se Diblík věnuje i robotice.

Po celou dobu studia na gymnáziu ve Vysokém Mýtě se zlepšoval v programování robotů, vyhrával robotické soutěže po celém světě, a drží dokonce světový primát v kategorii nazvané Hašení ohně, kdy naprogramovaný robot dokáže najít a sfouknout svíčky.

Filip Široký (21) vědec

Student **informatiky** na Masarykově univerzitě se letos v únoru vrátil ze stáže v prestižním švýcarském institutu CERN (Evropské organizaci pro jaderný výzkum). Pomohl tam zdokonalit práci vědců, kteří pátrají po podstatě hmoty a vzniku vesmíru. Aplikuje metody umělé inteligence na částicovou fyziku.

Vyvinul program, který umí rozhodnout, jestli data procházející přes urychlovač i obří detektor o váze 14 tisíc tun jsou užitečná pro fyziku, nebo obsahují anomálie. Chyby detektoru částic dosud zkoumalo asi deset fyziků ručně. Filip posbíral data i rozhodnutí těchto fyziků z minulých let a na základě toho vytvořil model, který dokáže správně rozhodovat sám. V CERN už mu nabídli doktorské studium, do kterého nastoupí hned poté, co v Brně dokončí bakaláře.

Matěj Prokop (19) inovátor ve vzdělávání

Ostravský maturant letos uspořádá už druhý ročník akce Athenaeum, která středoškolákům přibližuje vysokoškolské obory. V rámci akce se studenti setkávají s vysokoškolskými učiteli a zajímavými lidmi z praxe. Matěj také dál zdokonaluje aplikaci TutorApp, kterou vyvinul. Aplikace propojuje v rámci doučování studenty s učiteli. V září spustí verzi pro Android. „Naše aplikace bude fungovat na systému věrnosti, a pokud učitel bude mít stálé klienty, přinese mu to při doučování mnoho výhod,“ přibližuje Matěj další vývoj. Je také držitelem několika ocenění pro nadějně středoškoláky. Letos mu

byla udělena cena v soutěži Hledá se LEADr. 2018, stal se i letošním Středoškolákem roku. Na Pražském studentském summitu byl vyhlášen nejlepším nováčkem v orgánu UNESCO a byl členem nejlepší studentské delegace.

Dominik Feri (22) politik

Nejmladší poslanec v historii Česka (2017) a také nejmladší radní (2014). Svou politickou kariéru začal v Teplicích, kde se nejprve proslavil na Facebooku jako správce stránek o historii města. Loni na podzim se i díky jeho preferenčním hlasům TOP 09 jen taktak dostala do Poslanecké sněmovny. Zůstává jedním z nejsledovanějších Čechů na sociálních sítích. Jen na Facebooku ho sleduje více než sto tisíc lidí podobně jako na Instagramu.

Dominik nepopírá, že mu k vzestupu pomohl i jeho vzhled, kvůli němuž je ovšem mnohdy také terčem rasistických projevů. „Děje se to nezávisle na mé vůli. Je to poznávací znak. Mnoha mladým lidem to přijde jako něco, co prolomuje bariéry. Může to být otevírací otázka: Co ty vlasy? Ty ses neučesal? To je samozřejmě velmi příjemné. Ale nedovedu si představit, že bych na tom stavěl kampaň,“ vysvětluje politik, který před pár týdny oslavil dvaadvacáté narozeniny.

Vladislav Rymasnyy (19) cukrář

Narodil se na Ukrajině, ale od tří let žije v Praze. Studuje na střední gastronomické škole v pražském Braníku, příští rok ho čeká maturita. A patří mezi nejlepší cukráře na světě, o čemž svědčí i několik prestižních cen. Jeho láska ke sladkostem začala v okamžiku, kdy ochutnal japonské sladkosti wagaši. „Postupem času, když jsem zjistil, že existují i jiné země aobzvlášť Francie, tak jsem cukrářskému řemeslu ihned propadl“ vzpomíná Vladislav. Cukrařině se začal věnovat ve dvanácti.

Momentálně tráví léto v Barceloně, kde studuje měsíční cukrářský kurz završený náročnými zkouškami. „Po jejich absolvování se mohu nazývat cukrářským konzultantem,“ upřesňuje Vlado. Ze všech ingrediencí miluje nejvíc japonský citrus juzu, aromatickou růži nebo tonkové boby. Naopak moc nemusí klasické české dorty s ovocem zalité želatinou. Jeho cíl je jasný: otevřít si svůj vlastní cukrářský podnik.

^Václav Staněk (20) zakladatel obuvní značky Vasky

Stejně jako Tomáš Baťa je ze Zlína a slavný obuvník je jeho velký vzor. Václav ještě před několika lety sbíral trofeje spíš v atletice než v podnikání. Je čtyřnásobným mistrem republiky v běhu na 400 metrů v žákovských a dorosteneckých kategoriích.

Předloni, ještě před maturitou, vyhrál soutěž Rozjezdy a od T-Mobilu získal 250 tisíc korun na rozjezd svého podnikání. A v čem by tak asi syn zlínského obuvníka Vladislava Staňka mohl podnikat? Začal šít boty pod značkou Vasky a je velmi úspěšný. Jeho snem je dostat Vasky do celého světa. Teď prodává asi 400 párů měsíčně a zaměstnává zhruba desítku lidí.

Tereza Hodanová (18) influencerka, youtuberka

Je nejvlivnější Češkou na sociálních sítích. Pod pseudonymem Teri Blitzzen začala natáčet videa pro široké publikum na YouTube ve 13 letech, ato iv angličtině, kterou se učí od tří let. Je také jedním z mála českých youtuberů, kteří dokázali prorazit v zahraničí. Na YouTube i na Instagramu ji sleduje téměř půl milionu lidí, patrně i vaše děti. Už před několika lety si dokázala díky reklamním spolupracím vydělat až sto tisíc korun za měsíc.

Veronika Zelinková (19) programátorka

Veronika na pozici stážisty či vývojáře prošla několika technologickými firmami, například IBM a Alzou. Podílela se na první verzi aplikace pro český startup SpaceFlow, který propojuje majitele nemovitostí, nájemníky a lokální služby. Veronika se účastní studentského trenérského centra Microsoftu, kde předává své znalosti IT dalším studentům.

S více než 30 tisíci followery na Instagramu je nejsledovanějším českým programátorem. Filip

Hausknecht (20) zakladatel sociálního bistra, politik

Letos v únoru otevřel spolu s dalšími družstevníky unikátní sociální bistro Střecha na pražském Žižkově, které zaměstnává lidi bez domova nebo po výkonu trestu. Práce v bistru jim dává ojedinělou možnost vrátit se do života a vydělat si na nájem. Už dva zaměstnanci si mohli dovolit nastěhovat se do nájemního bytu nebo spolubydlení. Veganské bistro se za několik měsíců stalo vyhledávaným místem nejen mezi místními. Filip by se svými kolegy chtěl na podzim ještě naplno spustit catering. Kromě toho se angažuje v žižkovské politice a s tématem sociálního bydlení kandiduje do místního zastupitelstva. Všechny 300 neobsazených bytů v majetku žižkovské radnice by rád nechal opravit a připravit pro nové nájemníky, jejichž seznam se v posledních letech plní. „Nechci, aby se lidé museli ze Žižkova stěhovat kvůli drahým nájům. Radnice by prostřednictvím dostupného bytového fondu měla ovlivňovat i tržní výši nájmu v městské části,“ vysvětluje Filip svůj politický program.

Lukáš Blažej (21) aktivní občan, pirátský politik

V rodném Ústí nad Labem už několik let sleduje veřejné zakázky, správní řízení a záměry města ve veřejném prostoru.

Před dvěma lety, tedy v 19 letech, byl lídrem společné kandidátky Pirátů a Strany zelených v krajských volbách v rodném Ústí nad Labem. Letos v únoru uspěl u soudu s žalobou proti zastupitelstvu Ústí nad Labem, které dlouhodobě neumožňovalo občanům vystoupit v rozpravě k programu jednání. Je také jedním ze zakladatelů ústeckého spolku Ústecké šrouby, který mimo jiné zamezil výstavbě překladiště nafty přímo na břehu Labe v ústecké čtvrti Vaňov.

Jakub Groman (19) dvojnásobný nejlepší středoškolský ekonom

Letos maturoval na gymnáziu v severomoravském Bílovci. Dvakrát se mu podařilo vyhrát jedinou českou středoškolskou ekonomickou olympiádu, kterou pořádá Institut pro ekonomické vzdělávání ve spolupráci s Českou národní bankou. Ačkoli Jakub předtím neabsolvoval na gymnáziu ani jednu hodinu ekonomie, všechny informace si dokázal najít sám. Téměř rok pracoval v Ostravě jako asistent finančního poradce v Broker Consulting, aktuálně je na stáži v inovačním týmu pražské pobočky poradenské společnosti Deloitte, kde se zabývá mimo jiné akcelerací a mentoringem startupů v nově vzniklém týmu manažerky Senty Čermákové.

Barbora Malíková (16) atletka

Nejtalentovanější česká běžkyně současnosti vyhrála loni, ve svých 15 letech, mistrovství světa v atletice do 17 let na trati 400 metrů, a stala se tak nejmladší vítězkou na této trati v historii. Loni byla v anketě Atlet roku vyhlášena objevem roku. Letos v červnu vyhrála na Zlaté třetře v Ostravě juniorský běh na 300 metrů s časem 37,86 sekundy, což je nový český dorostenecký rekord a čtvrtý nejlepší čas ve světových tabulkách závodnic do 20 let. A nejnověji si teď v červenci zaběhla pro dorostenecký titul mistryně Evropy na 400 metrů. Tak rychle za poslední tři roky neběžela žádná Češka, a to patří ženská čtyřstovka v posledních letech mezi parádní české disciplíny.

David Špunar (18) podnikatel

Je jedním z nejmladších českých podnikatelů.

Podniká od třinácti let, kdy za něj smlouvy ještě podepisovali rodiče.

Společně s kamarádem z brněnského programátorského gymnázia Janem Slámou nejprve vymysleli aplikaci Taháky do kapsy, která doteď zaznamenala 120 tisíc stáhnutí na Androidu. David poté zaznamenal velký úspěch s vědomostní hrou 5 sekund. Společně s Janem Slámou založili vývojářské studio Wapps a aktuálně je nejvíce zaměstnává projekt na odhalování šikany ve školách Nenech to být, který rozvíjejí s podporou ministerstva školství a investora Jiřího Hlavenky.

Jan Sláma (18) podnikatel

Ve dvanácti začal obchodovat na burze.

Poté společně se svým kamarádem Pavlem Ihmem prodával brýle pro virtuální realitu Google Cardboard. Rozjetý byznys pak prodal. Věnoval se marketingu a spolupráci s youtubery. Společně s Davidem Špunarem zhruba před rokem založili společnost FaceUp, která se prostřednictvím projektu Nenech to být snaží analyzovat a také řešit problém šikany na školách, a to nejen v Česku, ale i na Slovensku, ve Švýcarsku a v USA. Prostřednictvím anonymních oznámení o šikaně spolupracují se školami i jejich zřizovateli na vyřešení jednotlivých případů.

Už se jich povedlo odhalit více než dva tisíce. Využívají k tomu i umělou inteligenci, která pomáhá data o šikaně analyzovat. Dnes disponují nejvíce daty o šikaně v Česku. Věnuje se také automatizaci správy profilů na Instagramu.

Natalie Schwamová (18) klavíristka

Talentovaná hudebnice už v šestnácti začala studovat pražskou HAMU a příští rok se stane patrně nejmladší nositelkou bakalářského vysokoškolského titulu v Česku. Na klavír začala hrát a improvizovat podle sluchu v šesti letech, necelé dva roky strávila s rodiči v Argentíně, kde poznala výuku hudby ve zcela jiných podmínkách. Nejraději hraje Chopina, Brahmsa a Rachmaninova. Pravidelně jezdí na intenzivní klavírní kurzy do zahraničí, třeba do Itálie nebo Velké Británie. Zahrála si už i v New Yorku. Na YouTube ji pravidelně sleduje 25 tisíc odběratelů a některá videa mají více než půl milionu zhlédnutí. Vendula Fialková (21) nejlepší maturantka na světě

Před dvěma lety se dostala mezi 146 nejlepších studentů na světě, kteří dokázali složit mezinárodní maturitu na plný počet bodů. Celkem ji přitom skládalo 150 tisíc studentů z celého světa. Dnes Vendula studuje v Oxfordu matematiku. V praxi by se chtěla věnovat aplikaci matematiky a statistiky, možná ve strojovém učení či v rámci matematického modelování. Po studiu v Británii by se ráda vrátila do Česka.

Matěj Hošek (13) designér map

Narodil se jiný než většina z nás. To mu ale pomáhá v tom být jedinečný. Trpí těžkou poruchou autistického spektra, zároveň má však výjimečný dar téměř dokonalé paměti a představivosti. Matěj od dětství miloval mapy všeho druhu, a tak se s maminkou rozhodli, že využijí Matějovy výjimečnosti a založí charitativní značku Maappi. Navázali spolupráci s několika světovými značkami a úspěšně prodávají trička, batohy či boty ve stylu kreslených dopravních map, které Matěj tak rád vytváří. Z Matěje se tak stal populární designér, který svou značku prodává dnes po celém světě. •

Dvacet mladých Čechů, kteří zazářili ještě předtím, než jim bylo dvacet. A vy už je pravděpodobně nikdy nedoženete

Foto autor| FOTO: Martin Pinkas

Foto autor| FOTO: archiv, ČTK, Martin Pinkas, Profimedia.cz

Foto autor| FOTO: archiv, ČTK, Martin Pinkas, Profimedia.cz

Foto autor| FOTO: archiv, Martin Pinkas, Profimedia.cz

O autorovi| Jan Novotný, novotnyj@mf.cz